

1944. július 6.

VISSZHANG - LII. évfolyam 1. szám, 2008. január 4.

Domonkos István indulatos hangvétellű levelében (Tisztelt Szerkesztőség!, ÉS, 2007/47.) azzal vádol, hogy tíz évvel ezelőtti tévutakon járva tagadni próbálom Koszorús Ferenc ezredes szerepét a budapesti zsidók deportálásának megakadályozásában. Igaza van abban, hogy Tsvi Erez izraeli történész valóban írt hosszú évtizedekkel ezelőtt egy tanulmányt, és abban Horthy Miklóst mint hős zsidómentőt ünnepelte, aki még a hadseregét is hajlandó volt bevetni a zsidók deportálásának megakadályozása érdekében. Ha Domonkos István kellő mélységben ismerné a magyar holokauszttal foglalkozó szakirodalmat, akkor tudná, hogy Tsvi Erez vélekedését egyetlen mértékadó magyar, izraeli vagy amerikai történész sem osztja. Talán Domonkos István is tudja, hogy Koszorús Ferenc nem kapta meg a Világ Igaza kitüntetését. Koszorús Ferenc emlékirataira támaszkodva fia valóban írt egy vitacikket az ÉS-ben 1998-ban. Abban előadott egy zsidómentő-ellenálló történetet édesapja 1944. júliusi ténykedéséről. A valóságban Koszorús semmit sem kockáztatott 1944 júliusában, katonai felettese parancsának engedelmeskedett. Állítólagos "hősies" akciója végeredményben teljesen felesleges volt. Mire páncélosai Budapestre bevonultak, a fővárosi zsidók deportálására összevont csendőrök már elvonultak Budapestről. Domonkos meg sem próbál történeti érveket felhozni annak igazolására, hogy Horthy valóban a fővárosi zsidók megmentése érdekében vetette volna be az esztergomi páncélosokat.

A korabeli dokumentumok tanúbizonysága szerint Horthy június végén, július első napjaiban néhány téveszme rabságában és néhány alaptalan pletykának hitelt adva töprengett, habozott. Elhitte, hogy Baky László belügyi államtitkár nem a zsidók deportálása miatt vont össze több ezer csendőrt a főváros környékén, hanem őt akarja hatalmától megfosztani. E pletyka egyik legabszurdabb változatában Baky saját ősrégi ellenségét, Szálasi Ferencet akarta volna hatalomra juttatni. Koszorús nem a zsidók megmentésére, hanem Horthy hatalmának védelmében, a "puccsra" készülődő csendőrök ellen vonult be Budapestre. A Központi Zsidó Tanács vezetői is buzgón terjesztették azt a rémhírt, hogy ha elviszik Budapestről (is) a zsidókat, akkor a fővárost szőnyegbombázni fogják az antifasiszta koalíció légierői. Horthyra Ravasz László református püspöktől Bethlen István volt miniszterelnökön keresztül sokan próbáltak nyomást gyakorolni, hogy állítsa le a deportálásokat. Horthy habozott, várakozott. 1942-től kezdve jól tudta, hogy a nácik a megszállásuk alá került területeken halomra gyilkolják a zsidókat. 1944. május 15-től naponta 2-5 vonatszerelvénnel átlagosan 6000-15 000 zsidót deportáltak Magyarországról. Horthy csak akkor szánta el magát cselekvésre, amikor már a semleges országok sajtójában is naponta jelentek meg cikkek Auschwitzról és a magyarországi deportálásokról. Horthyra bizonyosan hatottak a nyugati és keleti frontokról érkező, a tengelyhatalmak szempontjából egyre rosszabb hírek is. Domonkos nem említi, hogy Koszorús "hősies" akciója után alig egy hónappal Horthy ismét megváltoztatta álláspontját, és engedélyezte a fővárosi zsidók deportálását. Erre csak azért nem került sor, mert augusztus 23-án Románia átállt az antifasiszta koalíció oldalára, összeomlott a délkeleti front, a németeknek és magyar szövetségeseiknek akadt más, sürgősebb dolguk, mint kb. 200 000 zsidó deportálásának megszervezése.

Domonkos szerint a Bajcsy-Zsilinszky Társaság "igazán demokratikus és nemzeti mozgalom". Nem emlékszem arra, hogy ő mint holokauszt-túlélő egyszer is felemelte volna szavát, amikor e társaság fő történésze, Vigh Károly az antiszemita, kudarcos politikus, Teleki Pál volt miniszterelnököt rehabilitálni próbálta, és küzdött azért, hogy Telekinek legyen szobra a budai Várban. Ennek fényében is Domonkos makacs ragaszkodása a Horthy-Koszorús-legendához következetes, de téves.

